

Костянтин ФЛІССАК

Київський національний університет ім.Тараса Шевченка

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ НАЦІОНАЛЬНОГО БІЗНЕСУ ЗА КОРДОНОМ: ДОСВІД ПОЛЬЩІ

Однією з характерних рис сучасних міжнародних економічних відносин є наявність достатньо жорсткої конкуренції між учасниками світових ринків, яка змушує їх учасників шукати інструменти та механізми для отримання додаткових переваг. Одним із таких інструментів виступає економічна дипломатія. Дослідження європейського досвіду організації захисту інтересів національного бізнесу за кордоном показало наявність різних моделей її застосування. Для України інтерес представляє практика Польщі, яка впродовж попередніх років отримала позитивні результати у розвитку зарубіжної активності.

Фактичним часом формального становлення сучасної економічної дипломатії Польщі слід вважати 2005 р., коли в рамках урядової програми «Солідарна Держава» забезпечити її формування було зобов'язано МЗС, спираючись на функціонуючі з 1999 р. в закордонних дипломатичних представництвах торговельно-економічні відділи, підпорядковані Міністерству економіки (до 2006 р. налічувалось 79 таких відділів [1]). Крім того, в Державній Програмі Реформ на 2005-2008 роки було передбачено зміцнення інституційної системи сприяння економіці Польщі та її ефективної координації, а також зміну засад функціонування Польської агенції інформації та закордонних інвестицій і статутні вимоги Агенції сприяння економіки.

Принципово важливим кроком у створенні сучасної моделі економічної дипломатії Польщі було підписання (на підставі зазначених рішень) МЗС і Міністерством економіки Польщі у 2006 р. двох угод: перша – щодо питань заснування економічної дипломатії [2], і друга – щодо співробітництва при реалізації завдань Міністра економіки у сфері промоції зовнішньої торгівлі і закордонних інвестицій польськими закордонними представництвами, в яких відсутні відділи сприяння торгівлі і інвестиціям (WPHI) [3]. Згідно з цими угодами в польських дипломатичних представництвах за кордоном за минулих 10 років завдяки трансформаційним діям створено 34 економічні відділи і 48 відділів сприяння торгівлі і інвестиціям [1]. При цьому роботу економічних відділів координують МЗС і Мінекономіки, а відділи сприяння торгівлі і інвестиціям підпорядковані (це принципово важливо) Міністерству економіки.

Чітка система організації польської економічної дипломатії передбачає ефективну виконавчу структуру з відповідними функціональними обов'язками, конкретизацію і розмежування стратегічних цілей і тактичних завдань, наявність необхідного інструментарію.

В центральному апараті МЗС Польщі із 18 департаментів економічними питаннями займаються два: Економічний департамент Євросоюзу і Департамент економічного співробітництва. Останній забезпечує підтримку польської економіки в цілому і польських фірм зокрема на зовнішніх ринках, особливо в частині реалізації проектів стратегічного значення для національної економіки. В Міністерстві економіки з 22 департаментів питаннями економічної дипломатії безпосередньо займаються Департамент європейських справ і Департамент сприяння та двостороннього співробітництва. Крім того, окремі галузеві питання даної сфери є в полі інтересів Департаменту енергетики, Департаменту європейських фондів, Департаменту торгової політики та інших. Головне навантаження – за Департаментом сприяння та двостороннього співробітництва, який реалізує місію міністерства у підтримці діяльності польських підприємств на зовнішніх ринках, координує

білатеральне співробітництво, інвестиційне партнерство, міжнародну кооперацію польського бізнесу.

Тепер завдання економічної дипломатії в закордонних представництвах реалізуються відділами, підпорядкованим двом особливим відомствам – МЗС і Міністерству економіки.

Крім того, згідно з інформацією МЗС, більшість дипломатичних представництв стабільно контактує і співпрацює з Польською агенцією інформації і зарубіжних інвестицій (PAIIZ), як найважливішим партнером в межах інвестиційного співробітництва, Агенцією Розвитку Промисловості і Радою директорів спеціальних економічних зон (SSE).

Характерною особливістю польської моделі економічної дипломатії є те, що вона включає «дипломатичні інтервенції», застосування яких вважається доцільним або і необхідним на так званих «важких» ринках, а також у випадках, коли у налагодженні торговельно-економічних контактів залишається ключовою роль державних владних структур.

Література:

1. Marchewka-Bartkowiak K. Dyplomacja ekonomiczna w Polsce - organizacja, zadania i kerunki dzialalnosci. – Analizy BAS, nr. 6 (110), 3.04.2014. - S.2.

2. Porozumienie między Ministrem Gospodarki a Ministrem Spraw Zagranicznych z dn. 7 lutego 2006 r. w sprawie utworzenia dyplomacji ekonomicznej / Senat Rzeczypospolitej Polskiej. – 2015. – Accessed mode: <http://ww2.senat.pl/k7/kom/kgng/8.pdf>

3. Porozumienie między Ministrem Gpspodarki a Ministrem Spraw Zagranicznych z dnia 14 września 2006 r. W sprawie współpracy w realizacji zadań Ministra Gospodarki z zakresu promocji handlu i inwestycji zagranicznych przez polski placówki zagraniczne, w których nie funkcjonują Wydziały Promocji Handlu i Inwestycji (WPHI). – http://ekb.org.pl/ekb/?page_id=1506

Юлія ХРУСТАЛЬОВА, Олександра МАРЦІНКОВСЬКА
Тернопільський національний економічний університет

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

Згідно законодавства України резидентами є:

– юридичні особи та їх відокремлені особи, які є освіченими та займаються власною діяльністю відповідно до чинного законодавства за місцем знаходження як на території України так і за її межами;

– дипломатичні представники, консульські установи а також інші офіційні представництва України закордоном, що володіють дипломатичними привілеями та імунітетом;

– фізична особа-резидент: являє собою фізичну особу, що проживає на території України.

У законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» сказано, що зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність суб'єктів господарювання України та господарська діяльність іноземних суб'єктів, яка базується на взаємопов'язаних відносинах, що виникли між суб'єктами, як на території України, так і за її межами.

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності наділені однаковими правами щодо здійснення будь – яких її видів , які не заборонені законодавством України, незалежно від форм власності та інших ознак [1].

Основа зовнішньоекономічної діяльності – це зовнішня торгівля товарами, послугами, роботами, інформацією, а також результатами інтелектуальної діяльності.

Згідно з даними Державного комітету статистики України (станом на 20.01.2016 р.), у січні-листопаді 2015 року загальний оборот торгівлі товарами між Україною та Європейським Союзом становив 25 697 млн. дол. США. Експорт – 11685,3 млн. дол. США, а імпорт – 14011,7 млн. дол. США [4].